Załącznik do Uchwały Nr XLVIII/432/10 z dnia 26 marca 2010 roku

Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu za 2009 rok

MOPS WAŁBRZYCH

Wałbrzych, marzec 2010 r.

Załącznik do Uchwały Nr XLVIII/432/10 z dnia 26 marca 2010 roku

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu realizuje zadania wynikające z następujących ustaw:

- o pomocy społecznej,
- o dodatkach mieszkaniowych,
- o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- o przeciwdziałaniu narkomanii,
- o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- o zatrudnieniu socjalnym,
- o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Ogółem wydatki na zadania realizowane w 2009 r. przez MOPS w Wałbrzychu wyniosły 36 324 322 zł, w tym:

1. Zadania zlecone finansowane z budżetu państwa:		**3 003 224 zł**
85 195	Pozostała działalność – refundacja kosztów wydania przez gminy decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni	5 050 zł
85 203	Ośrodki wsparcia Środowiskowy Dom Samopomocy	391 469 zł
85 213	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	136 630 zł
85 214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – zasiłki stałe	2 278 700 zł
85 228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	187 175 zł
85 278	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	4 200 zł
2. Zadania własne gminy dofinansowane z budżetu państwa		**11 619 130** zł
85 203	Ośrodki Wsparcia dodatek dla terenowego pracownika socjalnego	3 000 zł
85 213	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	148 934 zł
85 214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – zasiłki okresowe	4 880 433 zł
85 214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – zasiłki stałe	1 694 563 zł
85 219	Ośrodki pomocy społecznej	1 792 450 zł
85 295	Pozostała działalność – pomoc państwa w zakresie dożywiania	3 099 750 zł
3 . Zadania zlecone na podstawie porozumień		**30 012 zł**
85 295	Pozostała działalność- projekt „Klub Integracji Społecznej animatorem lokalnej przedsiębiorczości społecznej”	30 012 zł

4. Zadania finansowane z budżetu gminy		**19 115 224 zł**
85 153	Zwalczanie narkomanii	60 000 zł
85 154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	1 052 932 zł
85 202	Domy pomocy społecznej	2 642 922 zł
85 203	Ośrodki wsparcia z tego:	334 055 zł
	Integracyjny dom dla bezdomnych	313 522 zł
	Mieszkania przejściowe	12 341 zł
	ŚDS – dofinansowanie gminy	8 192 zł
85 214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	3 697 293 zł
85 215	Dodatki mieszkaniowe	6 733 073 zł
85 219	Ośrodki Pomocy Społecznej	3 876 746 zł
85 228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	718 204 zł

5. Projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego		**2 556 731** zł
85 295	Pozostała działalność	
	„Partnerska rodzina”	533 919 zł
	„Od bierności do aktywności”	2 022 811zł
85 213	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za beneficjentów	399 zł
85 214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – zasiłki stanowiące wkład własny	212 814 zł
85 219	Ośrodki pomocy społecznej	1 809 598 zł

ŚWIADCZENIA FINANSOWE Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Wysokość środków wydatkowanych w roku 2009 na świadczenia wzrosła w stosunku do roku 2008, co wynikało z kryzysu gospodarczego powodującego wzrost bezrobocia, a przez to wzrost liczby osób ubiegających się o pomoc.

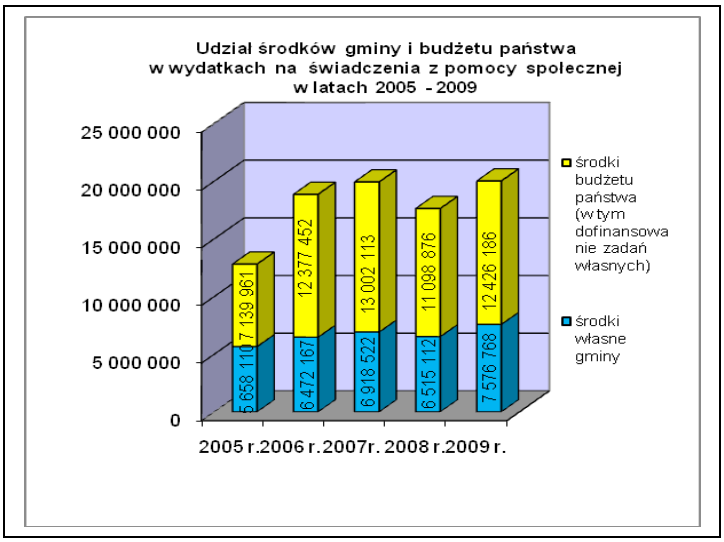

Udział środków własnych gminy w stosunku do środków z budżetu państwa w okresie ostatnich pięciu lat przedstawiono na powyższym wykresie, z którego wynika, że wydatki na

świadczenia pomocy społecznej ponownie wzrosły w stosunku do roku 2008, który był wyjątkowo dobrym rokiem przede wszystkim ze względu na zmniejszenie się bezrobocia.

Zasiłki stałe były dotychczas zadaniem zleconym gminie, od dnia 1 sierpnia 2009 r. stały się zadaniem własnym gmin dofinansowanym z budżetu państwa. Łącznie świadczenia zostały wypłacone 1 256 osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, w tym 894 osobom samotnym i 413 osobom w rodzinach. Zasiłki przyznawane były w wysokości różnicy pomiędzy kryterium dochodowym, a dochodem (nie więcej niż 477 zł). Zarówno liczba osób jak wydatki utrzymują się na mniej więcej na stałym poziomie.

Składki zdrowotne, które również stały się zadaniem własnym gmin opłacano na sumę 285 565 zł za 955 zosiłkobiorców stałych, którzy nie posiadają ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

Zasiłki okresowe są zadaniem własnym gminy czasowo dofinansowywanym z budżetu państwa. Przyznawane są głównie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie. Zasiłki w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym, a dochodem przyznano 3 644 osobom na kwotę 4 880 433 zł. Natomiast zwiększone zasiłki na kwotę 169 375 zł ze środków własnych gminy, przyznano dodatkowo 171 beneficjentom projektu systemowego „Od bierności do aktywności" w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki. Łączna kwota wyniosła 5 049 808 zł i w porównaniu do poprzedniego roku była większa o 1 mln zł, a liczba osób wzrosła o 500.

Z wykresu przedstawiającego liczbę rodzin korzystających z głównych świadczeń pomocy społecznej w latach 2005 - 2009 wynika, że wzrost w stosunku do ubiegłego roku zanotowano w liczbie rodzin korzystających z posiłków, zasiłków okresowych, celowych i na żywność.

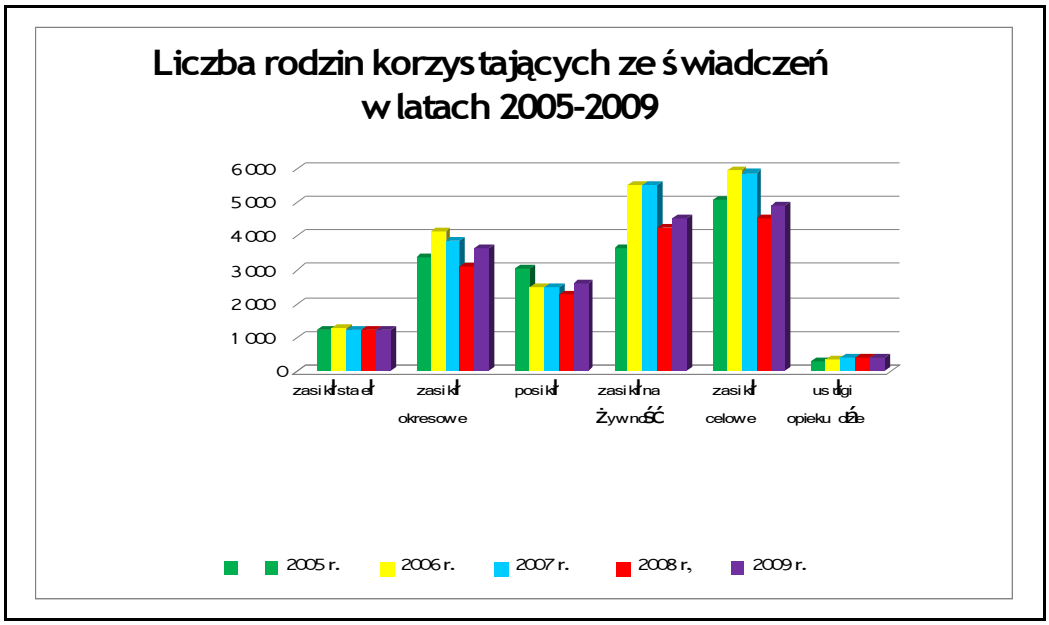

Natomiast z wykresu przedstawiajacego wydatki na główne świadczenia pomocy wynika, że wydatki wzrosły na zasiłki okresowe, posiłki, usługi opiekuńcze i nieznacznie na zasiłki stałe natomiast zmalały na dożywianie i zasiłki celowe. Zaznaczyć należy, że na

wniosek MOPS środki finansowe były przesuwane z zasiłków na usługi opiekuńcze i domy pomocy społecznej.

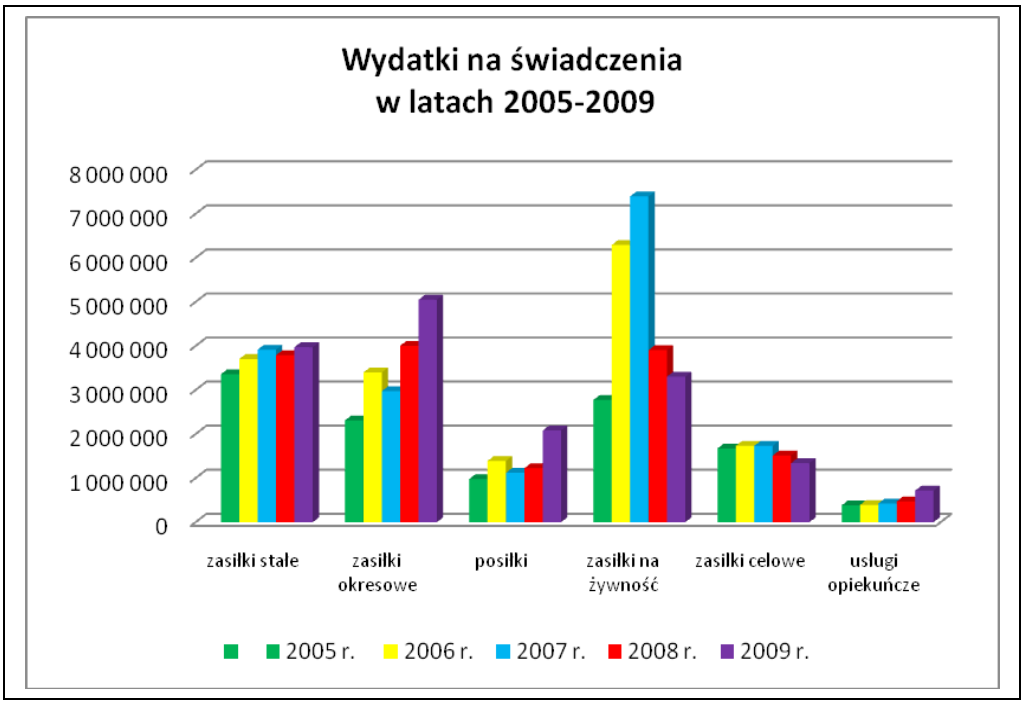

Zasiłki celowe przyznawano jedynie na zaspokojenie podstawowych potrzeb tzn. dofinansowanie do ogrzewania mieszkania, leki przy długotrwałej chorobie lub niepełnosprawności oraz opłaty za wyrobienie dowodów osobistych i fotografii.
W szczególnie uzasadnionych okolicznościach udzielano również pomocy na inne niezbędne potrzeby tylko:

- osobom starszym, samotnym lub z rodziną, która nie może pomóc,
- niepełnosprawnym ze stwierdzonym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, w tym szczególnie chorym psychicznie,
- rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi,
- rodzinom niepełnym z małoletnimi dziećmi (do 3 roku życia),
- rodzinom wielodzietnym (3 i więcej dzieci w wieku szkolnym),

Zasiłki celowe na kwotę 1 340 247 zł przyznano prawie 5 000 osób na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych takich jak: żywność, ogrzewanie mieszkania i leki.

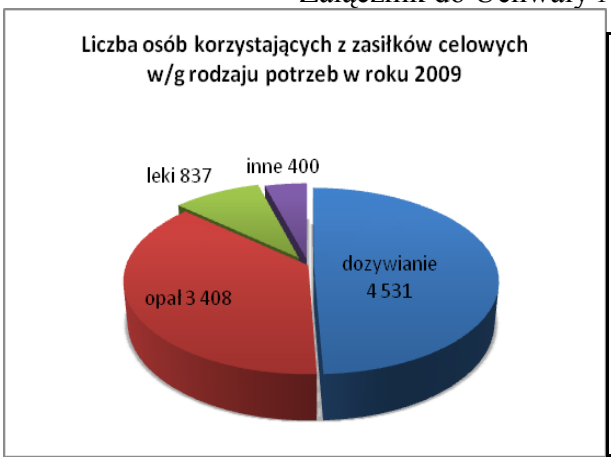

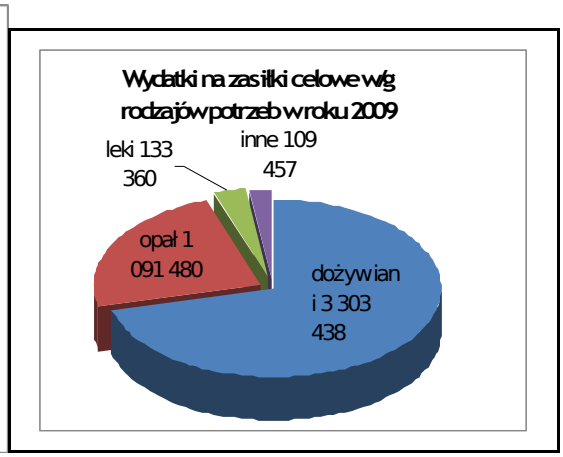

zasiłki <u>specjalne</u> celowe przyznawano tylko osobom lub rodzinom o dochodach przekraczających kryterium dochodowe w szczególnie uzasadnionych przypadkach w sytuacjach występowania: niepełnosprawności, długotrwałej choroby, starości, w wysokości nie przekraczającej odpowiednio: kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Zasiłki przyznano na wyżej wymienione cele 365 osobom na kwotę 167 768 zł.

Pogrzeby - sprawiono 42 osobom na kwotę 114 396 zł, w tym 6 osobom bezdomnym.

<u>Program wieloletni "Pomoc państwa w zakresie dożywiania".</u>

Miejski Ośrodek pomocy Społecznej kolejny rok realizował program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania", którego celem jest ograniczenie zjawiska niedożywienia, poprzez wsparcie finansowe gmin w realizacji zadania własnego w zakresie dożywiania. W roku 2009 objęto programem ogółem 11 960 osób na kwotę 5 385 839 zł. Jak kształtowały się wydatki w poszczególnych formach w rozbiciu na źródła finansowania przedstawia poniższa tabela.

Wydatki na dożywianie w 2009 r.	**posiłki**	**zasiłki**	**razem**
Środki własne	570 126	1 715 963	**2 286 089**
Dofinansowanie z budżetu państwa	1 512 275	1 587 475	**3 099 750**
Suma	**2 082 401**	**3 303 438**	**5 385 836**

Porównanie udziału środków własnych gminy i środków budżetu państwa w ciągu ostatnich 5 lat przedstawia zaprezentowano na poniższym wykresie

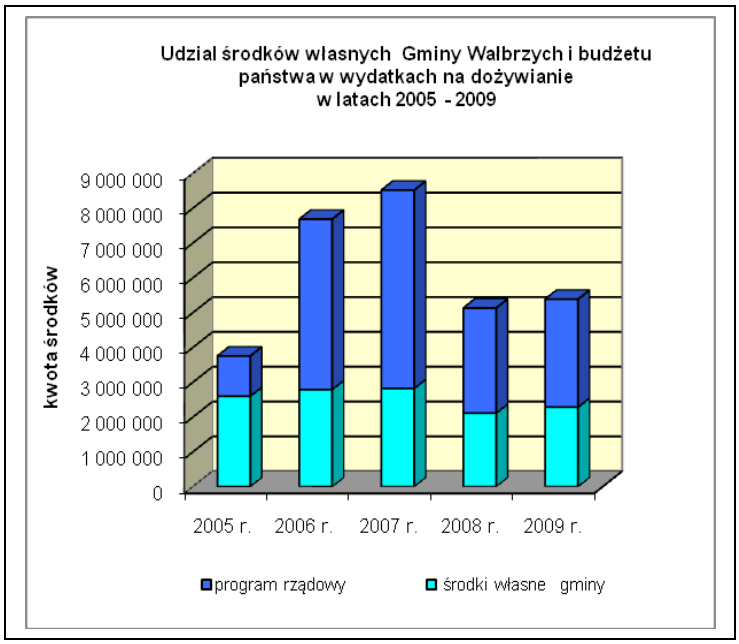

Pomoc przyznawana jest w formie posiłków oraz świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności tym rodzinom, których dochód nie przekracza 150 % odpowiedniego kryterium dochodowego wynikającego z ustawy o pomocy społecznej tzn. kwoty 526,50 zł na osobę w rodzinie lub kwoty 715,50 zł na osobę samotnie gospodarującą.

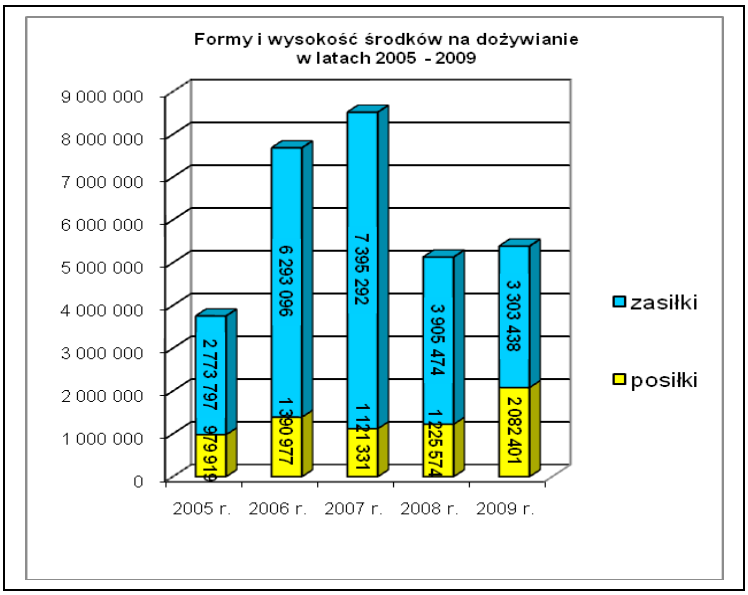

Posiłki opłacano dla 2 602 osób, na łączną kwotę 2 082 401 zł, w tym dla 2 023 dzieci na kwotę 1 735 000 zł. Zgodnie z ustawą na wniosek dyrektorów szkół dzieci żywione są również bez wydawania decyzji administracyjnych, liczba tych dzieci nie mogła w ubiegłym roku przekraczać 10 % ogólnej liczby żywionych (obecnie do 20 %). W roku 2009 objęto taką pomocą 127 dzieci na łączną kwotę 127 307 zł.

Wydawanie gorących posiłków zorganizowane jest w 53 punktach na terenie Wałbrzycha. Pomoc w formie gorących posiłków dla osób dorosłych realizowana jest w dwóch punktach w Śródmieściu i na Piaskowej Górze, natomiast dla dzieci w wieku przedszkolnym w 19 przedszkolach i dwóch żłobkach na terenie Wałbrzycha. Dzieci w wieku szkolnym żywione są w 18 szkołach podstawowych, 9 gimnazjach i 2 zespołach szkół oraz w pojedynczych przypadkach w innych placówkach.

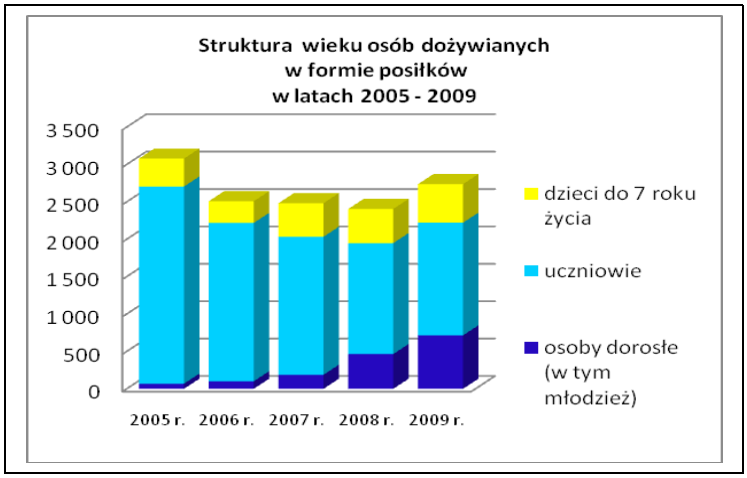

Zasiłki na żywność w ramach środków własnych oraz dofinansowania z programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" otrzymało 4 305 rodzin. Zasiłki przyznawane były raz na miesiąc w zależności od liczby osób w rodzinie i wysokości dochodu, w kwocie nie mniejszej niż 30 zł i nie większej niż 120 zł na osobę. Pomoc przyznawana jest jedynie na osoby współpracujące z pracownikiem socjalnym w celu wyjścia z trudnej sytuacji, natomiast, jeśli członek rodziny nie współpracuje np. nie wywiązuje się kontraktu lub marnotrawi przyznane środki, pomoc na tę osobę nie jest przyznawana.

Świadczenia w formie niepieniężnej.

W celu przeciwdziałania niweczeniu uzyskanej pomocy i marnotrawstwu przyznanych środków 118 osób głównie nadużywających alkohol nie otrzymywało pomocy w gotówce lecz bezpośrednio do realizacji w jednym z czterech sklepów spożywczych na terenie miasta. W ten sposób zrealizowano świadczenia na łączną kwotę 67 000 zł. Zakup niezbędnego wyposażenia np. łóżek dla dzieci również realizowano poprzez wysyłanie środków bezpośrednio na sklep.

Pracownicy socjalni wydawali również zaświadczenia umożliwiające realizację pomocy w formie żywności z Banku Żywności w ramach Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej PEAD.

Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze realizowane są przez Zakład Usług Opiekuńczych w Wałbrzychu. Cena usług wynosi 5,20 zł za godzinę w dni robocze, natomiast w dni wolne od pracy oraz w godzinach nocnych 13 zł. Ogółem pomocą w trakcie roku objęto 420 osób na kwotę

718 204 zł. Usługi opiekuńcze jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym, świadczone są osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione z powodu samotności lub niemożliwości zapewnienia jej przez rodzinę. Usługi obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opieki higienicznej, zalecanej przez lekarza pielęgnacji oraz zapewnienia kontaktów z otoczeniem. Podopieczni korzystają z usług w wymiarze od 2 godzin tygodniowo do 248 tygodniowo, czyli 8 godzin dziennie (5 osób) w zależności od zdolności do samoobsługi.

Osoby korzystające z tych świadczeń w zależności od swojej sytuacji materialnej wnoszą częściową odpłatność za usługi według zasad ustalonych Uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha. Koszt usług w stosunku do ubiegłego roku znacznie wzrósł ze względu na wyższą stawkę godzinową jaka wynika z rozstrzygnięcia przetargu (poprzednio stawka wynosiła 3,60 zł w dni robocze i 4,50 zł w dni świąteczne i w nocy). Około 100 osób w trakcie roku korzysta z usług pełnopłatnych, w przypadku których MOPS ponosi odpłatność, ale uzyskuje zwrot kosztu (ok. 22 000 zł miesięcznie).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są jedynym zadaniem zleconym finansowanym przez budżet państwa. W roku 2009 sprawowała je Firma „Gwarant" dla 34 osób na łączną kwotę 187 175 zł. Koszt jednej godziny usług wynosi 11,90 zł.

Dzielnica	**Liczba osób somatycznie chorych**	**Liczba osób psychicznie chorych**	**Łączna liczba osób korzystających z usług opiekuńczych**	**Udział % w stosunku do liczby mieszkańców**
Piaskowa Góra	75	6	81	0,39%
Śródmieście	72	8	80	0,47%
Biały Kamień	63	8	71	0,46%
Nowe Miasto	66	4	70	0,71%
Podzamcze	43	4	47	0,21%
Stary Zdrój	31	1	32	0,34%
Sobięcin	26		26	0,39%
Podgórze	21		21	0,24%
Szczawienko	12	1	13	0,29%
Rusinowa	7	1	8	0,30%
Poniatów	4		4	0,21%
	420	33	446	0,37%

Domy Pomocy Społecznej

Do domów pomocy społecznej kierowane są tylko osoby, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie mogą samodzielnie funkcjonować w środowisku, a dla których zapewniana przez rodzinę lub MOPS opieka jest niewystarczająca. W roku 2009 ogółem przebywało w niżej wymienionych domach pomocy społecznej 154 mieszkańców Wałbrzycha (w 2008 r. – 141, w 2007 r. – 134, w 2006 r. - 93). W trakcie roku umieszczono 32 osoby (w 2008 r. - 33 osoby, w 2007 r. - 54, w 2006 r. – 25 osób).

Łączny koszt pobytu w domach pomocy społecznej w 2009 r. wyniósł 2 642 922 zł. Wysokość wydatków za pobyt mieszkańców miasta w domach pomocy społecznej w latach 2005 - 2009 prezentuje poniższy wykres.

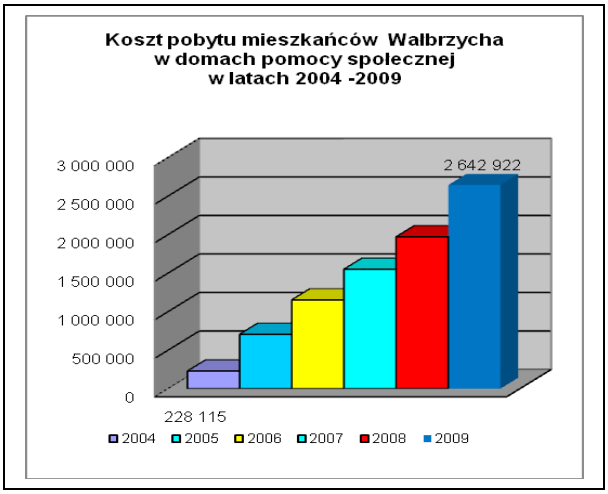

Pobyt mieszkańców Wałbrzycha w domach pomocy społecznej w roku 2009.

DOM POMOCY	Umieszczeni w 2009r.	Liczba zgonów w roku	Łącznie liczba osób roku	Stan na 31.12.2009r.
WAŁBRZYCH	9	3	28	25
JUGÓW	5	6	24	19
NOWA RUDA	2	2	19	16
ŚCINAWKA DOLNA 17	3	1	13	12
BASZKÓW	1		7	7
BYSTRZYCA KŁODZKA	3	2	7	5
ZIĘBICE	1		6	6
ROŚCISŁAWICE			4	4
SZCZYTNA			4	4
HENRYKÓW	1	1	4	3
BRZEŹNICA		1	4	3
BORÓWEK	2		3	3
MIERCZYCE		1	3	2
LUDWIKOWICE			2	2
KROŚNICE	1		2	2
OSTROWIEC ŚWIĘT.			2	2
BIELSKO BIAŁA			1	1
MIECHÓW			1	1
OJCÓW 64			1	1

WROCŁAW			1	1
BIELAWA	1		1	1
GNIEW			1	1
GORLICE			1	1
LEGNICKIE POLE			1	1
MIELEC			1	1
MILICZ			1	1
NOWOGARD	1		1	1
PODZAMEK			1	1
SIERADZ	1		1	1
STALOWA WOLA			1	1
WIŚNIOWA GÓRA			1	1
WIELEŃ	1		1	1
ZAKRZEWIE			1	1
ZĄBKOWICE ŚLĄSKIE			1	1
PRZASNYSZ			1	1
ŚWIEBODZICE			1	1
KOZULA		1	1	
BOLKÓW		1	1	
Razem	**32**	**19**	**154**	**135**

Wzrost opłat za pobyt pensjonariuszy spowodowany jest przede wszystkim wzrostem kosztów utrzymania w poszczególnych DPS, a także stale zwiększającą się liczbą kierowanych osób. Ze względu na starzenie się społeczeństwa, wydłużanie czasu życia wzrastają koszty świadczeń dla osób starszych i niepełnosprawnych, czyli koszt usług opiekuńczych i domów pomocy.

Wydatki na usługi i DPS na tle innych świadczeń MOPS przedstawia poniższy wykres.

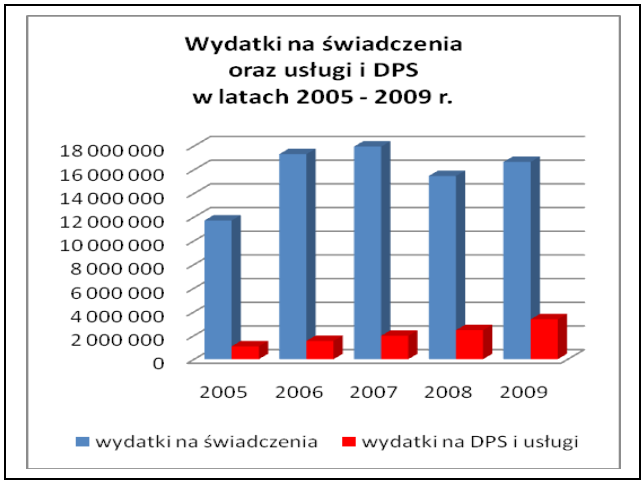

Charakterystyka sytuacji osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej

Ogółem ze wszystkich form pomocy społecznej w roku 2009 skorzystało w Wałbrzychu 5 569 rodzin – 13 559 osób, a w 2008 r. odpowiednio 4 800rodzin - 11 876 osób, w 2007 r. 5 858 rodzin - 14 508 osób. Strukturę powodów korzystania rodzin z pomocy społecznej przedstawia poniższy wykres.

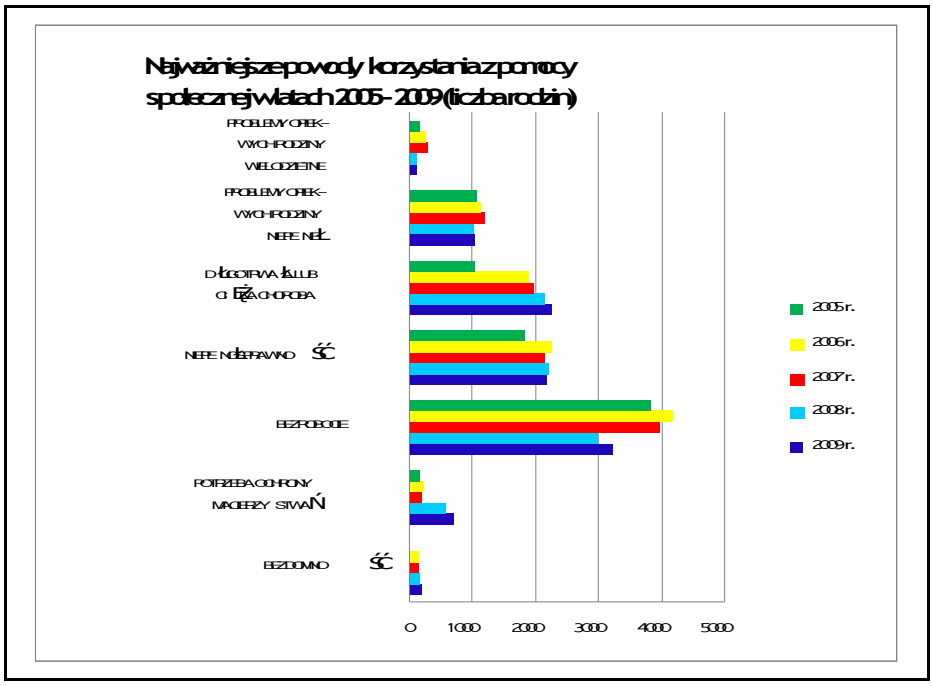

Najczęściej występującym powodem trudnej sytuacji życiowej klientów MOPS było w roku 2009 nadal bezrobocie, które znowu wzrosło, a kolejnymi powodami była niepełnosprawność oraz długotrwała choroba. Na początku 2009 r. nastąpił znowu zauważalny wzrost liczby bezrobotnych, który następnie wyhamował, ale pod koniec roku ponownie wzrosła liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych. Automatycznie skutkowało to zwiększoną liczbą klientów pomocy społecznej. Tendencja wzrostu bezrobocia utrzymuje się nadal, gdyż w styczniu 2010 r. liczba osób bezrobotnych wzrosła do 8 440.

Liczbę osób zarejestrowanych w podziale na osoby z prawem do zasiłki i bez prawa przedstawia poniższy wykres.

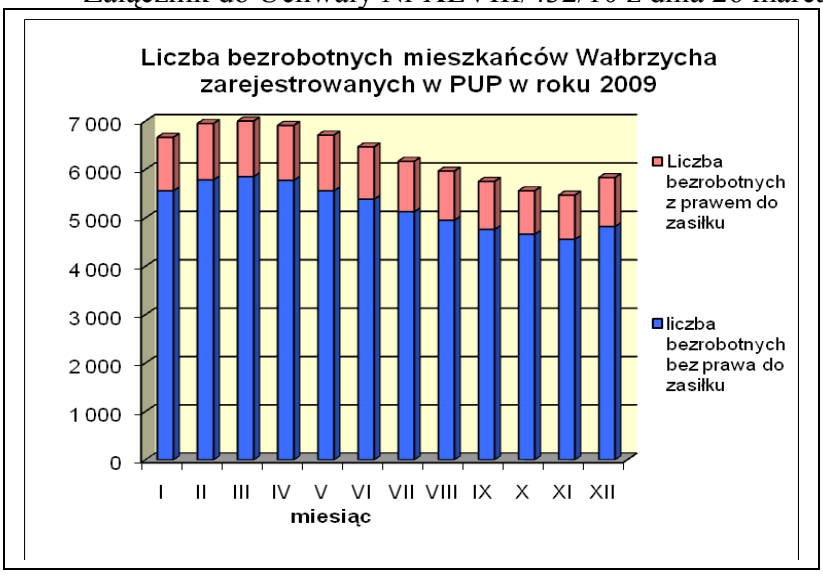

Sytuację bezrobocia w ostatnich pięciu latach na podstawie średniorocznej liczby osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy przedstawiono na kolejnym wykresie.

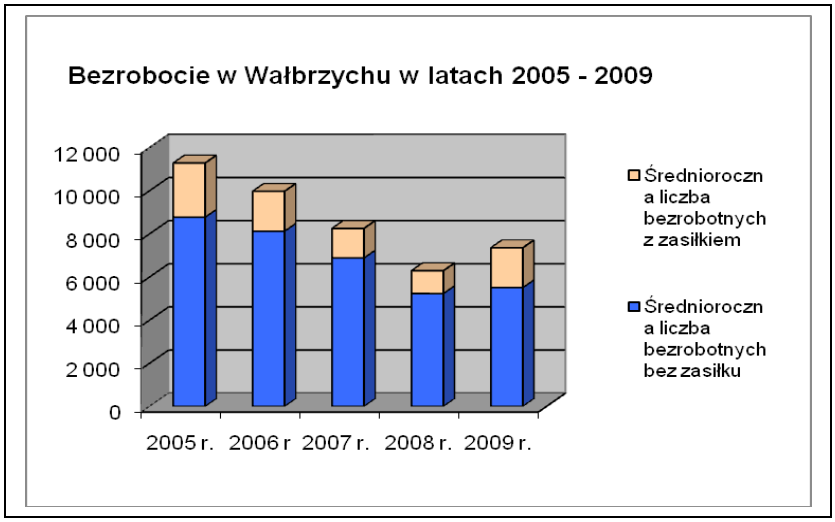

Ośrodek ściśle współpracował z Powiatowym Urzędem Pracy w Wałbrzychu w zakresie przepływu informacji o wolnych miejscach pracy oraz osobach obejmowanych przez MOPS działaniami systemowymi. Kierowano również podopiecznych bezpośrednio do pracodawców np. do prac porządkowych i sezonowych, również do prac społecznie użytecznych. Podopieczni MOPS są zazwyczaj osobami z niskim wykształceniem, bez kwalifikacji zawodowych, z problemem alkoholowym, w wieku przedemerytalnym lub samotnie wychowującymi dzieci, których szanse na znalezienie pracy maleją w momencie wzrostu bezrobocia.

Sytuację mieszkańców poszczególnych dzielnic Wałbrzycha przedstawia poniższa tabela.

Załącznik do Uchwały Nr XLVIII/432/10 z dnia 26 marca 2010 roku

Dzielnica	Liczba mieszkańców	Liczba rodzin korzystających z pomocy w 2009 r.	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy w 2009 r.	% udział korzystających z pomocy do liczby mieszkańców
Nowe Miasto	9 858	818	1 981	20,10%
Podgórze	8 808	710	1 766	20,05%
Stary Zdrój	9 473	734	1 748	18,45%
Sobięcin	6 635	476	1 122	16,91%
Śródmieście	17 041	999	2 512	14,74%
Poniatów	1 925	106	268	13,92%
Rusinowa	2 623	151	346	13,19%
Szczawienko	4 410	204	539	12,22%
Biały Kamień	15 344	693	1 620	10,56%
Piaskowa Góra	20 547	470	1 166	5,67%
Podzamcze	22 449	208	491	2,19%
razem	**119 113**	**5 569**	**13 559**	**11,38%**

Z powyższego porównania liczby korzystających w stosunku do liczby mieszkańców wynika znaczne zróżnicowanie niedostatku w poszczególnych dzielnicach miasta. W niektórych rejonach Wałbrzycha obszary ubóstwa są znacznie większe niż w pozostałych. Widać obszary „naznaczenia", dziedziczenia stylu życia polegającego na korzystaniu z pomocy społecznej kolejnych pokoleń klientów MOPS. Udział korzystających z pomocy w stosunku do liczby mieszkańców jest bardzo zróżnicowany od 20% do 2%.

Ogółem ze wszystkich form pomocy społecznej w roku 2008 skorzystało w Wałbrzychu 5 277 rodzin (w 2008 - 4 800 rodzin), każdy terenowy pracownik socjalny miał więc w swoim rejonie opiekuńczym nadal ponad 100 środowisk.

Pracownicy socjalni przeprowadzili ogółem:

- 38 tys. wizyt w środowisku w tym:,
- 25 tys. wywiadów środowiskowych dotyczących udzielenia pomocy,
- 689 innych wywiadów w celach alimentacyjnych, informacyjnych dla sądów i innych upoważnionych instytucji.

Ogółem do Ośrodka wpłynęło:

- 28 tys. wniosków o pomoc i
- 11 tys. różnego rodzaju pism o wydanie zaświadczeń oraz wniosków w sprawie informacji o podopiecznych itp.,
- wydano 56 tys. decyzji administracyjnych.
- 3 357 rodzinom udzielono pracy socjalnej

- zawarto 1 111 kontraktów socjalnych mających na celu mobilizację klientów do poprawy sytuacji życiowej w przypadku bezrobocia, problemów z alkoholem, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Pracownicy socjalni w ramach swoich działań aktywizujących wydali skierowania:

Skierowania	Wydane	Zrealizowane
Do zatrudnienia	1 240	532
Do Klubu Integracji Społecznej,	92	43
Na szkolenia, kursy	242	142
Do prac społecznie użytecznych	824	225
Do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	142	100
Na terapie	314	200

Projekt systemowy „Od bierności do aktywności” – współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytetu VII Promocja Integracji Społecznej, Działania 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej. Projekt będzie kontynuowany do 2013 roku.

Celem ogólnym projektu jest integracja ze społeczeństwem oraz przywrócenie do zatrudnienia lub do uzyskania zdolności do zatrudnienia, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, znajdujących się w wieku aktywności zawodowej, bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo, poszukujących pracy, korzystających z pomocy społecznej.

Cele szczegółowe:

1. zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez kontrakty socjalne i pracę na rzecz swojego środowiska.
2. stworzenie warunków do eliminowania barier edukacyjnych, społecznych, psychologicznych i zawodowych (system wdrażania instrumentów aktywnej integracji),
3. uzyskanie zdolności do zatrudnienia przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym,
4. upowszechnianie form aktywnej integracji i pracy socjalnej.

W ramach projektu zastosowano formułę kontraktu socjalnego, jako obowiązkowego narzędzia integracji społecznej oraz działania o charakterze środowiskowym mające na celu aktywizowanie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym z uwzględnieniem środowiskowej pracy socjalnej. W ramach zawartych między klientami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, a pracownikami socjalnymi kontraktów (kalkulowany koszt jednego kontraktu – 5 tys. zł) przeprowadzono następujące działania z zakresu aktywizacji społecznej (w formie warsztatów, wykładów oraz wsparcia indywidualnego):

- trening umiejętności społecznych, trening motywacyjny,
- doradztwo zawodowe,
- warsztaty psychologiczne – „Debaty rodzinne”
- warsztaty dla osób z problemami wychowawczymi – „Szkoła dla rodziców”
- grupy wsparcia
- poradnictwo indywidualne.

W zakresie aktywizacji zawodowej zaproponowano klientom do wyboru jeden z 10 kursów zawodowych, m.in. nowoczesny magazynier, opiekunka dziecięca, obsługa kas fiskalnych, pielęgnacja terenów zielonych, kucharz., bukieciarka, itp.

Umożliwiono również 13 uczestniczkom projektu kontynuowanie nauki w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych. Jest to przedsięwzięcie prowadzone od 2008 r. do 2011 (czyli do matury). Każdy uczestnik projektu otrzymywał także wsparcie finansowe w formie zasiłków, z środków budżetu gminy Wałbrzych (wkład własny w projekcie). Uczestnicy projektu mieli również zapewnioną bezpłatną opiekę nad dziećmi podczas zajęć, ubezpieczenie NNW, gorące posiłki, bezpłatne dojazdy na zajęcia.

W działaniach środowiskowych uczestniczyli, oprócz uczestników projektu, także członkowie ich rodzin, sąsiedzi, koledzy. Ogółem w projekcie uczestniczyło około 1000 osób. Na wykonanie tego zadania poniesiono wydatki w wysokości 107 tys. zł. Osoby uczestniczące w działaniach skorzystały z szansy bliższego wzajemnego poznania się, wspólnego organizowania różnych pożytecznych inicjatyw: upiększania swojego miejsca zamieszkania poprzez nasadzenia kwiatów, krzewów i drzewek, malowania bram wejściowych, przygotowywania i przeprowadzania festynów, wycieczek edukacyjnych, aktywnego udziału w przedsięwzięciach kulturalnych: spektakle w Teatrze Lalki i Aktora w Wałbrzychu, spektakularna akcja „Podgórze czyta dzieciom”, współzawodnictwie sportowym – olimpiada rodzinna.

	Wyszczególnienie	**Liczba**
1	Liczba osób objętych kontraktami socjalnymi	247
2	Liczba osób uczestniczących w działaniach środowiskowych	1000
3	Liczba zrealizowanych kontraktów socjalnych	185 (82 %)
4	Liczba osób kontynuujących udział w projekcie	13
5	Liczba osób, które przerwały udział w projekcie	42

Budżet został wykonany w 99,8 % przy zrealizowaniu wszystkich zaplanowanych rodzajów wsparcia. :

Lp	**Źródła finansowania**	**Plan**	**wykonanie**

1	Dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego	1 813 986,00	1 809 997,50
2	Budżet Gminy Wałbrzych	212 814,00	212 814,00
3	Razem	2 026 800,00	2 022 815,50

Działania środowiskowe w 2009 r. - Centrum Aktywności Lokalnej (CAL)

Zespół pracy socjalnej Nr 1 - Szczawienko, Piaskowa Góra, Podzamcze

W ramach realizacji projektu „Od bierności do aktywności" pracownicy ZPS 1 w sierpniu zorganizowali dla beneficjentów i ich dzieci wycieczkę do ZOO we Wrocławiu. Mniejsze dzieci wożono na specjalnych wózkach, co stanowiło dodatkową atrakcję.

W sierpniu w dzielnicy Lubiechów na boisku przy dawnej szkole podstawowej odbyła się akcja społeczna, w której uczestniczyli mieszkańcy dzielnicy, działacze Wspólnoty Samorządowej, pracownicy Świetlicy Środowiskowej wspierani przez pracowników ZPS 1. W ramach akcji została skoszona trawa, uporządkowany teren i zrobiono leśne ławeczki dla widzów. Następnie odbyły się konkursy sportowe dla dzieci z nagrodami ufundowanymi przez MOPS. Rozegrano również mecz siatkówki. Działania zakończono wspólnym ogniskiem i pieczeniem kiełbasek. Wspólny wysiłek mieszkańców wpłynął na zintegrowanie dzielnicy Lubiechów.

We wrześniu w porozumieniu z Gminą Wałbrzych, Wałbrzyską Wspólnotą Samorządową Szczawienko, Domem Dziecka „Rodzinka" oraz beneficjentami projektu „Od bierności do aktywności" zorganizowano akcję sadzenia drzewek i krzewów oraz porządkowanie terenu. Przedsięwzięcie spotkało się z dużym zainteresowaniem mieszkańców. W ramach festynu przeprowadzane były konkursy dla dzieci i młodzieży nagradzane atrakcyjnymi nagrodami, wydawano grilowany karczek i kiełbaski oraz zupę grochowa. Dużą radość dzieciom (i nie tylko) sprawiły zabawy z udziałem gigantycznych maskotek - Kruka i Słonia

W ramach działań środowiskowych w październiku Zespół zorganizował wycieczkę edukacyjno - integracyjną pod hasłem „Śladami historii Zamku Książ", na imprezę przybyło 59 osób. Uczestnicy zwiedzali z przewodnikiem Stado Ogierów „Książ" oraz zamek, a następnie zostali zaproszeni na posiłek w Karczmie Rycerskiej. Dla dzieci został zorganizowany konkurs strzelania z kuszy oraz przedstawienie pt. „Czerwony Kapturek", w którym zarówno dzieci jak i ich rodzice brali czynny udział, a po przedstawieniu odbył się konkurs sprawdzający zdobyte wiadomości. Nagrodami były słodycze książeczki zawierające zdjęcia Wałbrzycha, kolorowanki i rebusy dotyczące naszego miasta.

W listopadzie w Teatrze Lalki i Aktora w Wałbrzychu odbyło się przedstawienie pt. „Opowieść Wigilijna", którego uczestnikami byli beneficjenci projektu i ich rodziny. Po spektaklu odbyła się lekcja teatralna dotycząca historii teatru, uczestnicy mieli okazję

oglądać lalki „występujące” w teatrze, zapoznać się z pracą aktorów. Następnie przeprowadzono konkurs na temat uzyskanej wiedzy o teatrze. Za dobre odpowiedzi Mikołaj rozdawał nagrody - gry, maskotki oraz słodycze. Na imprezę przybyło 69 osób w tym 40 dzieci.

Zespół pracy socjalnej Nr 2 – Sobięcin, Biały Kamień

W ramach kampanii społeczno - edukacyjnej "Czerwiec aktywnych społeczności" sadzono drzewka na terenie PG Nr 4. Akcję poprzedził apel zorganizowany przez uczniów poświęcony ochronie środowiska naturalnego "Nasza ziemia". Spotkanie obywatelskie poprzedziło uroczyste otwarcie "Scieżki", pomalowanie bramek na stadionie przez uczniów i beneficjentów projektu. Przedsięwzięcie miało na celu zintegrowanie lokalnej społeczności w działaniu na rzecz poprawy estetyki swojego miejsca zamieszkania. Przede wszystkim jednak stworzono znakomitą okazję do regularnego uprawiania ćwiczeń fizycznych.

We wrześniu odbył się Festyn integracyjny na Sobięcinie zorganizowany wspólnie z Publicznym Gimanzjum Nr 4, Radą Wspólnoty Samorządowej "Sobięcin -Gaj". Uczestnikami festynu byli beneficjenci projektu, ich rodziny i znajomi. Zorganizowano gry, konkursy i zabawy sportowe, grała muzyka, odbywały się tańce, rozegrano mecz piłki nożnej o "Puchar Harrego". Takie spotkanie integracyjne to szansa na miłe spędzenie wolnego czasu z rodziną, spotkanie ze znajomymi, poznanie się z sąsiadami.

Na Białym Kamieniu w październiku odbył się "Festyn dla dzieci, młodzieży i uczestników projektu systemowego w ramach "Dnia Profilaktyki. Organizatorami festynu było Publiczne Gimnazjum Nr 5, Filia Biblioteki pod Atlantami na Białym Kamieniu, pracownicy socjalni ZPS 2. Były występy grupy tanecznej, dzieci z klas młodszych wystawiły przedstawienie pt. "Kopciuszek", odbywały się różne gry i konkursy z nagrodami.

Integracja była również celem wycieczki do Wrocławia, która odbyła się w sierpniu dla beneficjentów projektu i ich rodzin. Program wycieczek obejmował zwiedzanie ZOO, posiłek w Centrum Handlowy Magnolia oraz seans filmowy w Kinie "Helios". Uczestnicy byli również w Teatrze Dramatycznym (100 osób) na spektaklu "Diament to węgiel, który wziął się do roboty" oraz w Teatrze lalki i aktora (125 uczestników i dzieci) na spektaklu "Królewna Śnieżka".

Zespół pracy socjalnej Nr 3 - Nowe Miasto, Stary Zdrój

W ramach Partnerstwa lokalnego na rzecz dzielnicy Nowe Miasto zorganizowano bale karnawałowe, które odbyły się w czasie ferii zimowych na terenie Publicznej Szkoły Podstawowej nr 23 oraz Gminnego Zespołu Szkół Nr 2.

W czerwcu 2009 r. zespół wspólnie z Partnerstwem zorganizował festyn rodzinny, na którym został wręczony Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej Certyfikat CAL – stowarzyszenia Centrów Aktywności Lokalnej . Na festynie odbyło się wiele atrakcyjnych występów i konkursów dzięki zaangażowaniu partnerów. Na początku wakacji zorganizowano wycieczkę dla dzieci do Muzeum Broni i Militariów w Świdnicy. W drugiej połowie roku w ramach projektu systemowego, zorganizowano:

- wycieczkę do ZOO we Wrocławiu (sierpień)
- sadzenie ozdobnych krzewów, a następnie malowanie bram wejściowych i schodów przez mieszkańców ulicy Osiedleńców – wrzesień
- festyn integracyjny – wrzesień
- wycieczkę do Panoramy Racławickiej i kina Helios we Wrocławiu – październik
- Rodzinny Turniej Sportowy – listopad

- wyjście do teatru lalek – grudzień.

Zespół pracy socjalnej Nr 4 - Śródmieście, Podgórze

Pracownicy zespołu podjęli następujące działania:

- w ramach projektu „ Od bierności do aktywności" zorganizowano integracyjny wyjazd do Karpacza i Kowar,
- rajd „ U Źródeł Ścinawy",
- zajęcia dla dzieci w Muzeum Okręgowym
- w ramach akcji „czerwiec miesiącem aktywności lokalnej" we współpracy z biblioteką zapoczątkowano regularne spotkania pod nazwą „ Podgórze czyta dzieciom",
- na przywitanie wiosny zorganizowano wyjazd do Rzeczki,
- wraz z rodzicami zorganizowano zabawę pod hasłem „Rodzice dzieciom"- przekazywanie tradycji świątecznych,
- współpracę z Teatrem Lalek – darmowe zaproszenia na spektakle,

Wolontariat „Razem damy radę"

W 2009 r. czynnie współpracowało z MOPS 36 wolontariuszy obejmując stałą opieka 16 rodzin. Z pomocy wolontariuszy korzystały również dzieci przebywające na świetlicach środowiskowych prowadzonych przez MOPS. Był to rok dalszego szkolenia oraz dzielenia się doświadczeniami. Współpraca z podopiecznymi MOPS daje wolontariuszom wiele satysfakcji, jednak jak sami przyznali spotkali się w swojej prac z wieloma trudnościami. Zetknęli się m.in.: z problemem wychowawczymi, niepełnosprawnością oraz alkoholizmem.

W maju wolontariusze spotkali się z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Boguszowie-Gorcach. Przedstawili własne działania, zasady współpracy z pracownikami socjalnymi, rekrutacji, prowadzeniu bazy danych o odbiorcach i wolontariuszach, prowadzenia odpowiedniej dokumentacji. W ramach współpracy wolontariusze zaproszeni zostali na spotkanie integracyjne w Leśniczówce, gdzie przy ognisku panowała bardzo przyjazna atmosfera. Koordynator wolontariatu oraz pracownicy Regionalnego Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych promowali wolontariat w Ośrodku w Dzierżoniowie.

Dzięki współpracy z Regionalnym Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych zorganizowano kolejne szkolenie dotyczące wolontariatu pt.: „Jak nie dyskryminować i nie być dyskryminowanym". Wolontariusze spotkali się również z pedagogiem pracującym w MOPS, który udzielił wskazówek jak pracować z dziećmi.

Wytypowani wolontariusze skierowani zostali w okresie lipiec – grudzień 2009 r. na zorganizowane w ramach współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego: Projektu systemowego Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej w zakresie podnoszenia kwalifikacji kadr pomocy społecznej – szkolenia: „Praca z trudnym podopiecznym", „Aktywizacja i wspieranie osób starszych", „Praca z osobą z zaburzeniami i chorą psychicznie". Ponadto dwóch wolontariuszy wzięło udział w Warsztatach Specjalistycznych - SOS Wioski Dziecięce w Kraśniku i Woli Dereźniańskiej. Szkolenia w ramach Projektu DOPS.

W celu uhonorowania pracy wolontariuszy, którzy współpracują z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej zostało zorganizowane uroczyste spotkanie, które odbyło się 4 grudnia na Sali Konferencyjnej Ośrodka. Wśród zaproszonych gości byli wolontariusze wraz ze swoimi podopiecznymi, przedstawiciele Regionalnego Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych. Podczas spotkania wolontariusze otrzymali podziękowania.

W grudniu 2009 r. w Sali Koncertowej Polskiego Radia Wrocław we Wrocławiu odbyła się Dolnośląska Gala Wolontariatu. Podczas uroczystej Gali Wolontariatu wieńczącej konkurs „Dolnośląski Wolontariusz Roku 2009" zorganizowanej przez Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych uhonorowano najbardziej zasłużonych wolontariuszy działających na terenie naszego województwa. Do tytułu Wolontariusza roku 2009 nominowanych zostało 89 osób, w tym 8 osób wytypowanych przez MOPS. Kapituła konkursu spośród wszystkich nominowanych wyróżniła 20 wolontariuszy, a wśród wyróżnionych była Anna Łączyńska wolontariuszka MOPS oraz radna Rady Miejskiej Wałbrzycha Daniela Sprytula.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.

W 2009 roku do Działu Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej MOPS zgłosiło się 1 912 osób, w tym 32 dzieci. Udzielono 3 200 porad i konsultacji w różnych sytuacjach kryzysowych w tym:

Kryzysy psychiatryczne :	
• alkoholizm, narkomania (alkoholizm w rodzinie)	1 282
• współuzależnienie	256
• zaburzenia psychiczne	339
Kryzysy rodzinne:	
• przemoc w rodzinie psychiczna i fizyczna	473
• kryzysy małżeńskie oraz problemy wychowawcze	564
• niezaradność życiowa	58
Kryzysy psychospołeczne	
• bezrobocie	28
• bezdomność	302
Interwencje w środowisku	
• w ramach procedury Niebieska Karta	260
• w wyniku traumatycznych zdarzeń	2
Poradnictwo telefoniczne	
• telefon zaufania	13
• telefon informacyjny	55

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej prowadzone były przez specjalistów następujące zajęcia:

- „**Spotkania edukacyjno warsztatowe dla rodziców"** prowadzone są przez pedagoga w poniedziałki, środy oraz piątki od godz. 14:00 do 15:30, w godz. 10:00 do 12:00. W okresie od maja do sierpnia odbyły się 52 spotkania, w których uczestniczyło średnio od 4 do 7 osób;
- „**Grupa wsparcia dla osób bezrobotnych"** prowadzona przez psychologa i pedagoga w piątki od godz. 09:00 do 11:00. W okresie od maja do grudnia odbyły się 33 spotkania, w których uczestniczyło średnio od 8 do 11 osób;

- „**Grupa wsparcia dla osób chorych przewlekle”** prowadzona przez psychologa oraz pedagoga w każdy wtorek od godz. 10:15 do 12:30. W okresie od maja do grudnia odbyło się 35 spotkań, w których wzięło udział średnio od 2 do 5 osób;
- „**Grupa wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie”** prowadzona przez terapeutę we wtorki od godz. 13:00 do 15:30. W okresie od czerwca do grudnia odbyło się 31 spotkań, w których udział wzięło średnio od 2 do 4 osób;
- „**Indywidualne spotkania korekcyjno – edukacyjne ze sprawcami przemocy”** prowadzone przez terapeutę w każdy poniedziałek od godz. 13:00 do 15:30. W okresie od maja do grudnia odbyło się 35 spotkań, w których udział wzięło 68 osób.

W punkcie konsultacyjnym prowadzono grupę motywacyjną dla osób z problemem alkoholowym, oraz telefon zaufania i telefon informacyjny. Grupa motywacyjna dla osób z problemem alkoholowym prowadzona jest przez terapeutów w środy od godz. 13:30 do 15:30 w Integracyjnym Domu dla Bezdomnych przy ul. Pocztowej 22 oraz w piątki od godz. 09:00 do 11:00 w siedzibie MOPS. W 2009 roku udzielono 1.098 konsultacji indywidualnych dla 429 osób. W trakcie spotkań z osobami uzależnionymi od alkoholu sporządzono wstępne diagnozy i skierowano na grupę motywacyjną. Odbyło się 101 spotkań obu grup, w których uczestniczyło średnio od 15 do 20 osób. Po ukończeniu zajęć, 28 osób skierowano do dalszej terapii w Przychodni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia, przy ul. Broniewskiego w Wałbrzychu, 47 osób skierowano do leczenia w systemie stacjonarnym. W punkcie konsultacyjnym znajduje się bogaty księgozbiór specjalistyczny, z zakresu wiedzy o problemie alkoholowym i przemocy domowej. W 2009 roku z księgozbioru korzystało 37 osób, głównie studenci wałbrzyskich uczelni, pedagodzy placówek oświatowych, młodzież szkół średnich oraz pracownicy socjalni.

Do Punktu konsultacyjnego dla osób eksperymentujących z narkotykami zgłosiło się w 2009 r. 16 osób, z którymi przeprowadzono rozmowy edukacyjne oraz motywujące do podjęcia leczenia w ośrodkach resocjalizacyjnych.

Punkt konsultacyjny dla rodziców dzieci uzależnionych i sięgających po środki odurzające jest czynny w każdą środę tygodnia w godzinach od 16.00 do 20.00. Z pomocy terapeutycznej, edukacji oraz terapii indywidualnej, w okresie od stycznia do grudnia 2009 r. skorzystały 214 osób, głównie młodzież szkół średnich, rodzice oraz pedagodzy szkół, a 12 osób podjęło leczenie w ośrodkach resocjalizacji.

Punkty „Niebieskiej Linii” znajdujące się przy pięciu wałbrzyskich Komisariatach Policji czynne są w każdy czwartek w godzinach od 16:00 do 19:00. W punktach świadczone są usługi interwencyjno-konsultacyjne dla osób i rodzin znajdujących się w kryzysie.

W 2009 r. do wszystkich punktów „Niebieskiej Linii” zgłosiły się łącznie 163 osoby w tym:

- sprawcy przemocy 6
- ofiary przemocy 97
- osoby z problemem alkoholowym 28
- osoby z problemami wychowawczymi i rodzinnymi 19
- inne 13

którym udzielono następujących form pomocy:

- poradnictwo rodzinne 69
- poradnictwo prawne 61
- udzielanie inf. o miejscach pomocowych 67
- ilość przeprowadzonych rozmów wspierających 19
- ilość porad telefonicznych 17

- interwencje u dzielnicowych 4
- inne 7

Środowiskowe świetlice opiekuńczo-wychowawcze

Programy psychoedukacyjne adresowane do dzieci i młodzieży pochodzącej z rodzin problemowych, niewydolnych wychowawczo, zagrożonych różnego rodzaju dysfunkcjami i patologią prowadziły świetlice na Podzamczu, Piaskowej Górze, Śródmieściu, Gliniku, Lubiechowie oraz od marca na Szczawienku. W listopadzie przeniesiona została siedziba środowiskowej świetlicy „Piaskowa Góra", z ul. Dunikowskiego 14 do budynku przy ul. Grota Roweckiego 3. Powodem takiej decyzji był zły stan techniczny obiektu, uniemożliwiający bezpieczne prowadzenie zajęć. W nowym obiekcie uruchomiony został również Klub Młodzieżowy. Ukończono prace remontowo – modernizacyjne na parterze budynku natomiast trwają prace remontowe na I i II piętrze obiektu.

Zajęcia we wszystkich placówkach odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach od 14:00 do 18:00. W „Lubiechowie" od 15:00 do 18:00, a w wybraną sobotę raz w miesiącu organizowane są wycieczki. W okresie ferii zimowych, wakacji oraz przerw świątecznych dzieci mogły uczestniczyć w zajęciach w godzinach od 10:00 do 14:00 („Lubiechów" od 09:00 do 12:00).

Nabór dzieci podobnie jak w latach ubiegłych prowadzony jest przez pracowników socjalnych MOPS, pedagogów szkolnych, kuratorów sądowych, jak również na wniosek rodzica. Łącznie do świetlic w 2009 r. uczęszczało 145 dzieci oraz młodzieży w wieku od 6 do 19 lat. W trakcie ferii zimowych – 75 osób, wakacji – 106 osób. Program w placówkach realizowało 16 wychowawców, głównie pedagodzy ze specjalizacją resocjalizacja, pedagogika opiekuńczo – wychowawcza i socjoterapia oraz informatyk.

W każdej ze świetlic prowadzona jest pełna dokumentacja (dzienniki zajęć wychowawczych, indywidualne karty pracy z dzieckiem, arkusze diagnozy dziecka wraz z obserwacją, miesięczny harmonogram pracy oraz plan pracy świetlicy).

Przez cały 2009 r. realizowane były zajęcia z zakresu:

Organizacja nauki własnej oraz pomocy edukacyjnej polegająca na nadrabianiu zaległości w nauce, indywidualnej pomocy dzieciom i młodzieży ze specyficznymi problemami w nauce, wyrabianie u dzieci młodszych nawyku czytania na głos, wyrównywanie zaległości programowych, pomoc w przygotowywaniu prac szkolnych. W świetlicy „Podzamcze" oraz „Śródmieście" prowadzone są zajęcia komputerowe.

Zajęcia ogólnorozwojowe i profilaktyczne, których celem jest rozwój intelektualny dzieci i młodzieży poprzez pogadanki na temat kształtowania się więzi międzyludzkich, wskazywanie właściwych wzorców zachowań, rozmowy na temat codziennych problemów i sposobów ich rozwiązywania. Promowano zdrowy styl życia poprzez przeprowadzanie prelekcji, dyskusji, zabaw tematycznych, prac plastycznych. Prowadzone były także zajęcia uświadamiające zagrożenia płynące z eksperymentowania z używkami, piciem alkoholu oraz paleniem papierosów, niebezpieczeństw płynących z braku umiejętności prawidłowego korzystania z Internetu, edukacja regionalna, europejska, patriotyczna, patriotyzm lokalny. Odbyły się także zajęcia integracyjne, socjoterapeutyczne z elementami psychozabawy. Dzieci sporządzały wspólnie regulaminy świetlicowe. Przeprowadzono szereg rozmów poruszających zasady prawidłowego poruszania się po drodze itp.

Zajęcia w postaci różnorodnych gier i zabaw świetlicowych rozwijających logiczne myślenie, koncentrację, umiejętność pracy w grupie, wyobraźnię w postaci łamigłówek, rebusów, krzyżówek, gier edukacyjnych, integrujących grupę. Dzieci wykonywały tematyczne prace plastyczne „Ja i moja rodzina", „Pejzaże jesieni", martwa natura. Wykonywały ozdoby okolicznościowe, prace z wykorzystaniem dóbr przyrody, prace techniczne np. samodzielne wykonanie skarpet na prezenty, zakładek do książek. Wykonywały również gazetkę o Wałbrzychu i wystawy „Skarby wakacji", wydzieranki z papieru „Świetlica moich marzeń". Odbywały się projekcje bajek i filmów przygodowych, rozgrywki w ping-ponga, piłkarzyki, nauka piosenek, wierszy. Każda ze świetlic wykonuje samodzielnie dekoracje i ozdabia nimi świetlice.

Gry i zabawy na świeżym powietrzu.

W hali sportowej OSiR odbywały się ćwiczenia i zabawy ruchowe z wykorzystaniem sprzętu sportowego: typu piłka do gry w koszykówkę, siatkówkę, piłkę nożną, szarfa, skakanka, materace, hula-hop, ringo, woreczki, taśmy. W okresie ferii zimowych i wakacji korzystano z pływalni krytych w Wałbrzychu oraz Świebodzicach, zajęć organizowanych w Skate Parku (jazda na rowerze, deskorolce, rolkach, skoki na batucie. Uczestniczono w zajęciach sportowych organizowanych przy wałbrzyskich szkołach podstawowych i gimnazjalnych. Ponadto dzieci chodzą na spacery w okolicach każdej ze świetlic, piesze wycieczki, organizują turnieje na świeżym powietrzu np. w badmintona, itp..

Wyjścia do teatrów i na wycieczki.

Organizowane były wyjścia do teatru Lali i Aktora na takie przedstawienia jak „Jaś i Małgosia", „Królewna Śnieżka", wycieczki do Książańskiego Parku Krajobrazowego, szlakiem Starego Ogrodu, wyjścia do Szczawna Zdroju, Muzeum Ziemi Wałbrzyskiej, nad jeziorko Daisy, Zamek Cisy, wzgórze Gedymina, Ptasią Kopę. W okresie wakacji i ferii zimowych nasi podopieczni odwiedzili także Palmiarnię, Pijalnię Wód Mineralnych, Jaskinię Solno-Jodową GALOS, pizzerie Da'Grasso, Diavolo, Halo *Pizza,* restaurację Mc'Donalds, KFC. Dzieci uczestniczyły w imprezie zorganizowanej w Hali Lekkoatletycznej przez Urząd Miejski „Witamy wiosnę" oraz w Wigilii na wałbrzyskim Rynku.

Imprezy okolicznościowe i uroczystości.

W świetlicy „Lubiechów" przyjął się zwyczaj obchodzenia urodzin każdego z podopiecznych, ponadto świetlice zaangażowały się w organizację takich imprez jak:

- zabawy karnawałowe;
- „Dzień Babci" i Dzień Dziadka";
- obchody „Dnia św. Walentego";
- Święta Wielkanocne i Bożego Narodzenia;
- „Dzień matki" i „Dzień dziecka";
- Akcja „Sprzątanie świata", które zakończyło się wykonaniem prac plastycznych;
- „Dzień chłopaka";
- „Dzień dobroci dla zwierząt" - poparty przyprowadzeniem swoich pupili pracami plastycznymi, pogadanką, zajęciami socjoterapeutycznymi;
- Światowy Dzień Poczty - wizyta na poczcie:
- „Dzień Edukacji Narodowej" - pogadanka dotycząca pracy nauczyciela, prace plastyczne, zajęcia socjoterapeutyczne, nauka wierszy:
- Obchody „Światowego Dnia Pluszowego Misia"
- „Halloween" oraz dzień wszystkich świętych - wyjście na cmentarz i porządkowanie grobów, pogadanka na temat znaczenia święta zmarłych;
- Obchody Narodowego Święta Niepodległości - rozmowa na temat znaczenia święta, przedstawienie ważnych wydarzeń narodowych, zajęcia plastyczne;

- Impreza andrzejkowa wróżby, zapoznanie z tradycją;
- Mikołajki - pogadanka, wykonanie postaci Mikołaja z gipsu, pisanie listów, obdarowywanie się małymi upominkami, zagadki i wiersze,
- Jasełka i świetlicowe Wigilie - przybliżenie tradycji świątecznych; wykonywanie ozdób choinkowych, wspólne śpiewanie kolęd, przystrajanie choinki, wieczory wigilijne w każdej ze świetlic oraz Klubie Młodzieżowym.

Ośrodek Profilaktyki dla Dzieci i Młodzieży działający na Placu Teatralnym 3, kontynuował realizację programów edukacyjno-profilaktycznych i prozdrowotnych, skupiając dziennie ok. 12 osób w wieku od 15 do 18 lat. Cyklicznie jeden raz w tygodniu, w godzinach od 14.00 do 15.30 dla podopiecznych Ośrodka organizowane były zajęcia sportowo – rekreacyjne w sali gimnastycznej Wałbrzyskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Dużym zainteresowaniem wśród młodzieży cieszą się cotygodniowe zajęcia komputerowo – informatyczne, prowadzone w poniedziałki i w środę w godzinach od 14.00 do 16.00 w siedzibie Ośrodka. Zajęcia pozwalają młodzieży na poszerzenie wiadomości z zakresu informatyki oraz budowy komputera.

Środowiskowy Program Profilaktyki prowadzono w ramach wdrażania opartego na Środowiskowym Programie Zachowań Problemowych Dzieci i Młodzieży opracowanym przez prof. Zbigniewa Gasia. Odbyło się 30 spotkań zespołów dzielnicowych w poszczególnych dzielnicach miasta: Piaskowa Góra i Poniatów, Podzamcze i Szczawienko, Biały Kamień, Sobięcin, Stary Zdrój, Nowe Miasto i Rusinowa oraz Lubiechów i Nowy Glinik. Celem spotkań było omówienie spraw związanych z przygotowaniem festynów „Dnia Profilaktyki" oraz spraw związanych z prowadzeniem skutecznej pracy wychowawczej i profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą. W spotkaniach brali udział pedagodzy szkół podstawowych i gimnazjalnych, przedstawiciele Urzędu Miasta, pracownicy socjalni, funkcjonariusze policji, strażnicy miejscy, kuratorzy sadowi, bibliotekarze, przedstawiciele organizacji pozarządowych i wspólnot samorządowych.

W miesiącu czerwcu odbył się festyn rodzinny dla dzieci, młodzieży oraz rodziców dzielnicy Nowe Miasto natomiast we wrześniu i na początku października zorganizowanych zostało 7 festynów rodzinnych „Dnia Profilaktyki" w dzielnicy: Szczawienko, Piaskowa Góra, Sobięcin, Glinik Nowy, Rusinowa, Stary Zdrój oraz Biały Kamień. Dzieci wraz z rodzicami biorące udział w festynach miały możliwość uczestniczyć w wielu atrakcyjnych konkursach sportowych, plastycznych oraz muzycznych.

Program profilaktyczno-edukacyjny „Piramida".

W okresie od lutego do czerwca 2009 roku w Zespole Szkół Nr 4, Publicznym Gimnazjum nr 11, Zespole Szkół nr 2, Publicznym Gimnazjum nr 13, Zespole Szkół nr 8, Publicznym Gimnazjum nr 6 oraz w Zespole Szkół Integracyjnych w Wałbrzychu realizowany był Program „Piramida". Programem zostało objętych 1 523 uczniów, 188 rodziców i 50 nauczycieli, a jego głównym celem było ograniczenie zjawiska narkomanii wśród młodych ludzi.

Gmina Wałbrzych po raz ósmy wzięła udział w ogólnopolskiej kampanii **„Zachowaj Trzeźwy Umysł".** Dział Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej – koordynator kampanii zakupił materiały edukacyjne dotyczące kampanii i przekazał do wszystkich placówek oświatowych z terenu miasta Wałbrzycha. Przez trzy miesiące (od kwietnia do czerwca 2009 roku) uczestniczące w kampanii szkoły organizowały imprezy sportowe, happeningi, spektakle, festyny, marsze profilaktyczne i inne imprezy.

Zainicjowano działania związane z przystąpieniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej do Ogólnopolskiej Kampanii **„Dzieciństwo bez przemocy – bite dzieci widzą świat inaczej"**. Nieodpłatnie pozyskaliśmy broszury, ulotki i plakaty związane z w/w

kampanią oraz opracowaliśmy prezentację dotyczącą przeciwdziałania przemocy wobec dzieci. Kampania była skierowana do rodziców dzieci przedszkolnych zamieszkujących w Wałbrzychu. Odbyły się cztery spotkania z rodzicami w następujących przedszkolach:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w dzielnicy Gaj;
- Przedszkole „Tęcza" w dzielnicy Biały Kamień;
- Przedszkole „Bajka" w dzielnicy Nowe Miasto;
- Przedszkole Sióstr Niepokalanek w dzielnicy Nowe Miasto.

Projekt „Partnerska rodzina – program wsparcia dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym" realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, poddziałanie 7.2.1 – Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Realizacja projektu przewidziana jest na lata 2009 - 2011 i uczestniczyć w nim będzie ogółem 240 osób. finansowany w 85% z środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz w 15% z dotacji celowej budżetu państwa. W pierwszym cyklu projektu wzięły udział 122 osoby z czego ukończyło 98 osób, w tym 33 mężczyzn i 65 kobiet. Wszystkie osoby otrzymały zaświadczenia o udziale w projekcie. Udział w projekcie przerwały 24 osoby, (7 mężczyzn i 17 kobiet).

Celem głównym projektu jest wyeliminowanie lub zahamowanie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin, w których co najmniej jedno z małżonków jest długotrwale bezrobotne, często korzystające z pomocy społecznej, w których występuje alkoholizm i przemoc domowa, poprzez udzielenie kompleksowego wsparcia i stworzenie dla nich niezbędnych warunków do uzyskania zdolności do zatrudnienia z jednoczesną integracją ze społeczeństwem. Bardzo ważne, z punktu widzenia przerwania kręgu wykluczenia społecznego (biedy, alkoholizmu, uzależnienia od przemocy społecznej) w rodzinie jest objęcie działaniami wspomagającymi dzieci i młodzież z tych rodzin.

W 2009 roku zrealizowane zostały następujące działania:

- Zarządzanie projektem, objęło rekrutację uczestników, sprawozdawczość finansową i merytoryczną, gromadzenie dokumentacji, otwarcie rachunku bankowego, zakup niezbędnego sprzętu i wyposażenia.
- Promocja projektu dotyczyła utworzenia i prowadzenia podstrony na stronie internetowej MOPS, przekazywania informacji o projekcie do lokalnych mediów, wydruku i rozdania plakatów oraz ulotek informacyjnych. Miejsce realizacji projektu oraz Biuro Projektu zostały oznakowane planszami, natomiast w budynku zawieszona została gablota, w której pojawiają się bieżące informacje oraz zdjęcia dokumentujące przebieg projektu. W ramach promocji zlecono zakup i wykonanie materiałów promocyjnych: czapek, toreb, długopisów, smyczy dla uczestników projektu, a także banerów i naklejek. Na zakończenie pierwszego cyklu projektu wydano biuletyn, a także rozdano uczestnikom zaświadczenia o ukończeniu udziału w projekcie oraz pamiątkowe płyty CD, na których nagrano zdjęcia z zajęć, wycieczek pieszych i wyjazdów integracyjnych.
- **Trening umiejętności społecznych**. W zajęciach brała udział młodzież oraz ich rodzice. Ich celem była integracja uczestników, uświadomienie psychologicznych skutków bezrobocia, zapoznanie z problematyką uzależnień i przemocy w rodzinie, naby-

cie umiejętności pracy w zespole, a także sporządzania dokumentów, pisania podań i wniosków, zwiększenie motywacji do poszukiwania i uzyskania pracy, podniesienie poziomu samooceny. W ramach tego zadania odnowiono pomieszczenia środowiskowej świetlicy opiekuńczo-wychowawczej, przy Pl. Teatralnym 3, w której odbywały się zajęcia.

- **Trening asertywności**. Jego celem było nabycie umiejętności radzenia sobie ze stresem, pewności siebie w kontaktach interpersonalnych, nauczenie umiejętności odmawiania bez poczucia lęku i winy, zwiększenie umiejętności komunikacyjnych, a także radzenia sobie z krytyką i pochwałą.
- **Trening zachowań abstynenckich**. Uczestniczyły w nim osoby uzależnione od alkoholu, po przebytym leczeniu odwykowym. Jego celem było nauczenie odmawiania picia alkoholu.
- **Trening radzenia sobie z nawrotami choroby alkoholowej** obejmował nauczenie umiejętności radzenia sobie z nawrotami choroby alkoholowej.
- **Szkoła dla rodziców**. Zajęcia prowadzone były przez psychologów, pedagogów i terapeutów. Uczestnicy zostali zapoznani z problematyką trudności w wychowaniu, sposobami zapobiegania problemom oraz sposobami rozwiązywania sytuacji konfliktowych w relacjach z dzieckiem.
- Zajęcia podnoszące **kompetencje obsługi komputera** przeznaczone były dla młodzieży oraz ich rodziców. Obejmowały one m.in. podstawy obsługi komputera, pisanie wzorów pism urzędowych, obsługę urządzeń biurowych, nabycie umiejętności posługiwania się internetem.
- **Zajęcia z doradcą zawodowym** obejmowały przygotowanie dokumentów, zapoznanie się z metodami poszukiwania pracy, naukę autoprezentacji, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej oraz poznanie metod rekrutacji.
- **Zajęcia warsztatowe z fotografii** obejmowały naukę obsługi aparatu cyfrowego, wykonywanie zdjęć w plenerze i w pomieszczeniach, obróbkę komputerową zdjęć, a także prezentację prac w gablocie oraz wystawie podsumowującej dany cykl projektu.
- **Zajęcia warsztatowe z dziennikarstwa** obejmowały naukę pisania artykułów do prasy oraz nagrywania krótkich materiałów informacyjnych i publicystycznych.
- **Zajęcia teatralne** organizowane były pod profesjonalną opieką aktorów z Teatru Dramatycznego w Wałbrzychu. Uczestniczyły w nich cztery piętnastoosobowe grupy młodzieży.
- **Zajęcia uspołeczniające i rekreacyjne** prowadzone były przez cały okres trwania projektu. Były to wycieczki piesze, wyjścia do kina i teatru oraz wyjazdy integracyjne poza miejsce zamieszkania połączone z pracą psychoedukacyjną.
- **Indywidualne konsultacje i poradnictwo specjalistów**. W ramach projektu wszyscy uczestnicy mogli bezpłatnie skorzystać z konsultacji następujących specjalistów: pedagoga, psychologa, terapeuty oraz prawnika.
- **Terapia indywidualna dla młodzieży i rodziców** przeznaczona była dla osób, które miały potrzebę indywidualnego kontaktu z terapeuta, w celu pomocy w rozwiązywaniu problemów osobistych.

Klub Integracji Społecznej prowadzi usługi z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej. Celem prowadzonych działań jest pomoc w uzyskaniu bezpieczeństwa socjalnego, pomoc w osobistym rozwoju i aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Członkowie KIS, biorą udział w programie, opracowanym na podstawie indywidualnej diagnozy i dostosowany do potrzeb i problemów jej odbiorców. Uczestnictwo w zajęciach ma również na celu zapewnienie osobom oraz ich rodzinom pomoc w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania, miejscu pobytu lub w miejscu pracy oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy.

W okresie od stycznia do czerwca 2009 r. do Klubu Integracji Społecznej zapisały się 63 osoby długotrwale bezrobotne, z poczuciem niskiej wartości, bezradności brakiem wiary we własne możliwości w sferze zawodowej. skierowane przez pracowników socjalnych.

Projekt „Dziś bierni jutro aktywni” to projekt z zakresu pomocy i integracji społecznej w ramach programu „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – Klub Integracji Społecznej animatorem lokalnej przedsiębiorczości społecznej”. Klubu Integracji Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej od lipca do końca listopada 2009 r. realizował projekt z 36 osobami. Zgodnie z założeniem projektu na każdy miesiąc był opracowywany harmonogram cyklicznych zajęć z reintegracji zawodowej i społecznej. Łącznie odbyło się 239 godzin zajęć szkoleniowo-warsztatowych i 48 godzin zajęć alternatywnych.

W ramach zajęć z zakresu reintegracji społecznej planowane działania objęły:

- diagnozę psychologiczną uczestników projektu,
- treningi interpersonalne pozostające pod nazwą Psychoedukacja,
- zajęcia warsztatowe p.n. Alkohol przyjaciel czy wróg, zajęcia wg potrzeb uczestników p.n. Edukacja nieformalna i samokształcenie
- grupę wzajemnego wsparcia.

Oprócz podstawowych działań uczestnicy mieli również możliwość alternatywnego spędzania czasu wolnego realizowanego poprzez dwa wyjścia do kina czy wycieczki krajoznawcze do Zamku Książ w Wałbrzychu oraz Zamku Grodno w Zagórzu Śląskim. Zajęcia z zakresu integracji społecznej obejmowały działania z podstawowego kursu obsługi komputera i Internetu, Kursu Inspiracji a także Klubu Pracy. Uczestnicy projektu pogłębiali swe umiejętności i kompetencje pod wyspecjalizowanym okiem kadry zatrudnionych specjalistów jak i osób współpracujących z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej biorących czynny udział w działaniach projektowych. Adresaci projektu współpracowali z psychologiem, terapeutami, pedagogiem, pracownikami socjalnymi, kuratorem sądowym, informatykiem oraz doradcami zawodowymi z Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy.

Prowadzone działania obejmowały zakres reintegracji i integracji społecznej, a ich celem przewodnim, poprzez odpowiednio dobrane szkolenia wpływające na rozwój osobisty oraz motywację do pracy, była pomoc w aktywizacji zawodowej uczestników, wzrost ich efektywności zatrudnieniowej, inicjowanie zmian w poziomie kompetencji i umiejętności, a także podniesienie samooceny i wiary w siebie. Dodatkowo szkoleniowcy dążyli do tego, aby wyposażyć uczestników w wiedzę i umiejętności w zakresie radzenia sobie z trudnościami w sytuacji kryzysu i wyuczonej bezradności.

Zajęcia opracowane na podstawie indywidualnej diagnozy każdej z osób uczestniczących i dostosowane do potrzeb i problemów jej odbiorców pozwoliły adresatom projektu nabyć pewne umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, przybliżyły

im obowiązki pełnienia ról społecznych w ich miejscu zamieszkania, miejscu pobytu i ewentualnym miejscu pracy a także uświadomiły wagę podnoszenia kwalifikacji zawodowych, jako wartości na rynku pracy.

Integracyjny Dom dla Bezdomnych,

W 2009 r. w placówce dysponującej 60 miejscami noclegowymi przebywało, w różnych okresach łącznie 165 osób. Z pobytu korzystały osoby nie posiadające własnego lokalu i posiadające status osoby bezdomnej. Dom pełni funkcję otwartego domu wsparcia, w którym w ciągu dnia osoby bezdomne spoza placówki mogą korzystać z pomocy psychologicznej, terapeutycznej i z zabiegów pielęgnacyjno-higienicznych (kąpiel, pranie, suszenie bielizny i odzieży), z tej formy pomocy skorzystało 30 osób.

Ważnym elementem pracy z osobami bezdomnymi jest opracowany i wdrażany indywidualny program wychodzenia z bezdomności. Program uwzględnia działania o charakterze profilaktycznym, osłonowymi aktywizującym. W omawianym okresie 165 osób uczestniczyło w indywidualnym programie wychodzenia z bezdomności, prowadzonym przez specjalistów – psychologów, terapeutów, pedagogów i pracowników socjalnych. W wyniku realizacji programu:

- 19 osób bezdomnych otrzymało lokal socjalny;
- 5 osób bezdomnych otrzymało lokal do remontu;
- 25 osób podjęło leczenie odwykowe w systemie zamkniętym;
- 24 osoby ukończyły terapię;
- 19 osób utrzymuje 4 miesięczną abstynencję.

Osoby bezdomne korzystają również z innych form pomocy:

- socjalnej, na którą składa się pomoc finansowa, rzeczowa, pomoc w uzyskaniu dokumentów, ustalenia stopnia niepełnosprawności w przypadku choroby lub upośledzenia, umieszczenie w szpitalach i zakładach opieki leczniczej;
- terapeutycznej, na którą składa się terapia krótkoterminowa, grupowa, indywidualna, której celem jest łagodzenie stanów kryzysowych, depresji i pomoc w wychodzeniu z uzależnienia od alkoholu;
- poradnictwo, prawne, konsultacje psychologiczne, pedagogiczne, edukacja, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych, napisania wniosku lub pozwu sadowego (Sąd, Policja, Urząd Pracy, Referat Spraw Lokalowych).

Jako filie Integracyjnego Domu dla Bezdomnych działa pięć mieszkań przejściowych dla rodzin w trudnej sytuacji mieszkaniowej, wymagających natychmiastowego wsparcia. Decyzje o przydziale mieszkania dostały dwie matki z trójką dzieci, dwie matki z dwójką dzieci i jedna rodzina z czwórką dzieci. Mieszkania znajdują się w dwóch budynkach przy ul. Niepodległości i mają pow. od 20 m^2 do 31,5 m^2. W roku ubiegłym jedna rodzina otrzymała mieszkanie socjalne i się wyprowadziła.

W Integracyjnym Domu dla Bezdomnych prowadzony jest **Punkt Interwencyjno-Konsultacyjny** czynny od poniedziałku do piątku w godz. od 16:00 do 18:00. W 2009 r. przyjęto 279 osób w tym:

- sprawców przemocy 78
- ofiary przemocy 55
- osoby z problemem alkoholowym 112
- inne (bezdomność, bezrobocie), 34

udzielono następujących form pomocy:

- poradnictwo rodzinne 101
- poradnictwo prawne 105
- udzielanie inf. o miejscach pomocowych 116
- rozmów wspierających 132
- wysłanych wniosków do MKRPA 13
- porad telefonicznych 18
- pomoc w pisaniu pism urzędowych 27

Wszystkie osoby zgłaszające się do Punktu skorzystały z pełnej oferty pomocowej, poradnictwa, wsparcia, i edukacji. Osoby wymagające pomocy lub konsultacji u specjalistów kierowano do psychologa, terapeuty, pedagoga Działu Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej. Sprawcy przemocy domowej kierowani są na indywidualne zajęcia korekcyjno-edukacyjne z terapeutą.

W każdy poniedziałek w godzinach od 16:00 do 20:00 świadczona jest pomoc, poradnictwo i terapia psychologiczna na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. W omawianym okresie przyjęto 74 osoby, głównie bezdomnych. Ponadto prowadzone są **mitingi Anonimowych Alkoholików**.

Środowiskowy Dom Samopomocy

Zajęcia w Domu Samopomocy odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30. Zajęcia prowadzone są przez instruktorów terapii zajęciowej, pedagogów oraz rehabilitanta. Podstawową formą pracy z niepełnosprawnymi uczestnikami Domu jest wzmocnienie pozytywne, przywracanie wiary we własne siły, eksponowanie twórczości, umiejętne dostrzeganie mocnych stron i wykorzystanie ich podczas wspólnych zajęć.

Realizacja zajęć odbywa się w grupach, indywidualnie i zbiorowo. Młodzież pracowała w 6 pracowniach:

- Plastycznej
- Krawieckiej
- Majsterkowiczów
- Rękodzielniczej
- Bukieciarsko – ogrodniczej;
- Gospodarstwa domowego;

5 klubach zainteresowań:

- Muzyczno – relaksacyjnym
- Teatralnym
- Filmowym
- Komputerowym
- Tanecznym

Ważnym elementem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy jest integracja społeczna. ŚDS współpracował z wałbrzyskimi Warsztatami Terapii Zajęciowej, Powiatowym Środowiskowym Domem Samopomocy oraz ze szkołą muzyczną. Podopieczni Środowiskowego Domu Samopomocy uczestniczyli w wielu imprezach kulturalnych i sportowych integrujących środowiska osób niepełnosprawnych:

- „Turgol" 2009 – Wrocław,
- Ogólnopolski konkurs „ Świat Bez Barier",
- V Festiwal Piosenki Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną,
- Warsztaty integracyjne „ Niepełnosprawni są w śród nas" – Bielawa,
- Dzień Godności Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną,
- wystawa prac uczestników ŚDS w Urzędzie Miejskim w Wałbrzychu pt." Nasza Twór-czość" – sierpień,
- Kampania Parkingowa pt." Czy na prawdę chciałbyś być na naszym miejscu?" ,
- Impreza integracyjna w ŚDS „Przystań" w Bystrzycy Kłodzkiej,

- „Śpiewanie na Ekranie" – październik,
- Forum Osób Niepełnosprawnych – Zamek Książ - listopad,
- Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych – grudzień,

Najważniejszym rezultatem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy jest stworzenie szansy rozwoju osobom niepełnosprawnym intelektualnie, tworzenie warunków do godnego i pełnowartościowego życia wśród przyjaznych im osób. Nabywanie umiejętności współżycia społecznego w grupie – integracja ze społecznością lokalną

Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy pozwoliła na objęcie opieką w środowisku lokalnym 30 osób niepełnosprawnych intelektualnie, którym zapewniono:

- prowadzenie kompleksowej rehabilitacji społecznej,
- prowadzenie psychoterapii i socjoterapii,
- wszechstronny rozwój biologiczny,
- wszechstronny rozwój psychiczny,
- wszechstronny rozwój społeczny,

Postępowanie wspierająco – rehabilitacyjne odbywało się wg indywidualnych planów dostosowanych do potrzeb psychofizycznych użytkowników i obejmowało:

- trening umiejętności samoobsługowych (samodzielne jedzenie, mycie, ubieranie itp.),
- trening zaradności życiowej w życiu codziennym (dotyczył przygotowywania posiłków, prania, sprzątania, robienia zakupów, itd.),
- trening umiejętności społecznych - nawiązywanie kontaktów, poznanie zasad współżycia w grupie, umiejętność współdziałania, aktywność społeczna,
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego (rozwijanie zainteresowań lekturą, sportem, turystyką, czynny udział w imprezach kulturalnych oraz w klubach zainteresowań),
- terapia zajęciowa - zajęcia plastyczne, rękodzielnictwo, bukieciarstwo i zajęcia kulinarne,
- psychoterapię,
- rehabilitację fizyczną - ćwiczenia ogólnousprawniające, fizjoterapia indywidualna

W roku 2009 na terenie posesji Środowiskowego Domu Samopomocy wykonano remont ogrodzenia oraz usunięto nasyp ziemny i wyrównano terenu na kwotę 44 500 zł. Na przygotowanym terenie zorganizowany zostanie ogród z prawdziwego zdarzenia.

Dodatki mieszkaniowe

System dodatków mieszkaniowych funkcjonuje od 15 lat. Od stycznia 2004 r. wypłata dodatków mieszkaniowych jest w całości finansowana wyłącznie z dochodów własnych gmin, które mogą kształtować maksymalną wysokość wypłacanych dodatków mieszkaniowych w przedziale od 50 do 90% wydatków ponoszonych przez użytkowników mieszkań.

Zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734 wraz z późniejszymi zmianami) dodatek mieszkaniowy przyznawano:

- najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,

- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym, obowiązującej w dniu złożenia wniosku.

W roku 2009 sytuację w zakresie dodatków mieszkaniowych przedstawiają poniższe tabele.

Wnioski rozpatrzone	**OGÓŁEM**	**6 765**
	pozytywnie	6 187
	negatywnie	578
Powody odmowy przyznania dodatku mieszkaniowego	przekroczenie powierzchni normatywnej	71
	przekroczenie kryterium dochodowego	47
	małe wydatki w stosunku do dochodu	156
	dodatek mniejszy od 2% najniższej emerytury	45
	brak tytułu prawnego	151
	umorzenie postępowania	60
	pozostałe	48
Liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	1-osobowych	2 287
	2-osobowych	1 412
	3-osobowych	1 034
	4-osobowych	818
	5-osobowych	449
	6-osobowych i więcej	187
Liczba przyznanych dodatków	do 50 zł miesięcznie	352
	51-100 zł. miesięcznie	910
	101-150 zł. miesięcznie	1 184

mieszkaniowych	151-200 zł. miesięcznie	1 280
	powyżej 200 zł. miesięcznie	2 461
Wysokość dodatku mieszkaniowego	najwyższy dodatek mieszkaniowy	839,93 zł
	najniższy dodatek mieszkaniowy	13,50 zł
	średni przyznany dodatek mieszkaniowy	186,71 zł

Porównanie wydatków w latach 2009 i 2008 ilustruje poniższa tabela:

Rodzaj mieszkań	**Liczba wypłaconych dodatków**		**Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych**		**Średni wypłacony dodatek**	
	2008 r.	**2009 r.**	**2008 r.**	**2009 r.**	**2008 r.**	**2009 r.**
Komunalne	28.235	25.916	4.738.115	4.876.493	167,81	188,17
Spółdzielcze	6.132	5.243	897.395	832.829	146,35	158,85
Inne	5.691	8.244	948.185	1.012.289	166,61	122,79
Razem	40.058	39.403	6.583.696	6.721.613	164,35	170,59

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Do Komisji wpłynęły 462 wnioski o objęcie leczeniem odwykowym osób nadużywających alkoholu i naruszających zasady współżycia społecznego. W przeważającej części wnioski pochodziły od osób prywatnych, najczęściej rodzin i bliskich osób nadużywających alkoholu oraz policji, kuratorów sądowych, pracowników socjalnych.

W 2009 roku odbyły się 24 posiedzenia robocze zespołu do spraw opiniowania i kierowania na leczenie odwykowe, na których przeprowadzono rozmowy z 257 osobami, 527 osób nie zgłosiło się na wezwanie, bądź oczekuje na wezwanie. Wśród osób, z którymi przeprowadzono rozmowy 197 osób wyraziło zgodę na podjęcie terapii, pozostałych skierowano do terapeuty uzależnień od alkoholu celem ich zdiagnozowania i podjęcia leczenia odwykowego. W przypadku 10 osób nie znaleziono podstaw do kierowania na leczenie. Osoby te zostały zaproszone na spotkanie z psychologiem przyjmującym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Część osób kierowano na badanie lekarskie celem określenia ewentualnego uzależnienia od alkoholu lub też zlecono przeprowadzenie wywiadu środowiskowego celem ustalenia stanu faktycznego sprawy. Przeprowadzono 8 wywiadów środowiskowych w miejscu zamieszkania osób w stosunku, do których posiadana dokumentacja nie pozwalała na jednoznaczne podjęcie stosownej decyzji.

W wyniku przeprowadzonych postępowań sporządzono 148 wniosków do Sądu Rejonowego w Wałbrzychu o wydanie postanowienia o zobowiązaniu do leczenia odwykowego. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych aktywnie współpracowała z Sądem Rejonowym w Wałbrzychu w zakresie kontynuowania procedury w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Ponadto kontynuowano współpracę z Przychodnią Zdrowia Psychicznego ANIMA w zakresie monitorowania przebiegu leczenia odwykowego

osób skierowanych przez MKRPA. Podobnie kontynuowano pełną współpracę z Komisariatami Policji funkcjonującymi na terenie miasta Wałbrzycha.

Osoby zwracające się do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych były w sposób wyczerpujący informowane o procedurze dotyczącej skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych a także o możliwościach uzyskania pomocy w przypadku osób współuzależnionych. Osoby Wyrażające gotowość skorzystania z pomocy były osobiście kontaktowane z terapeutą i psychologiem.

W 2009 roku do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 217 wniosków w sprawie wydania zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Wałbrzych, z tego 52 wnioski dotyczyły punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczeniem do spożycia w miejscu sprzedaży, a 165 wniosków dotyczyło punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży. MKRPA wydała łącznie 217 postanowień pozytywnych.

W okresie od stycznia do grudnia 2009 roku Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działając zgodnie z art. 18 ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przeprowadziła 72 kontrole w placówkach sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie prawidłowości korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej przedstawiam najważniejsze potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

- stworzenie systemu pomocy środowiskowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez utworzenie ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w którym po okresie leczenia, kontynuowane byłoby przystosowanie chorych do samodzielnego funkcjonowania w środowisku,

- utworzenie domu dziennego pobytu dla starszych mieszkańców miasta zapewniającego: terapię zajęciową, rehabilitację ruchową, imprezy rozrywkowe, kulturalne, muzyczne, plastyczne, teatralne, sportowo-rekreacyjne oraz wsparcie psychologiczne, kółka zainteresowań itp.

- utworzenie klubów dla osób starszych integrujących środowisko seniorów w dzielnicy oraz aktywizujących społeczność lokalną poprzez organizowanie cyklicznych spotkań integracyjnych, zaspokajanie potrzeb kulturalno - społecznych i rekreacyjnych,

- uzyskanie mieszkań socjalnych dla osób niepełnosprawnych oraz nieprzystosowanych społecznie, nie posiadających mieszkania, ani rodziny , które nie mogą samodzielnie funkcjonować, ale nie wymagają opieki całodobowej. Stworzenie takiego zespołu małych mieszkań, najlepiej w jednym obiekcie, pozwoliłoby zapewnić takim osobom usługi opiekuńcze zamiast umieszczać je poza środowiskiem w domach po-

mocy społecznej, głównie ze względu na brak odpowiednich warunków mieszkaniowych,

- zapewnienie możliwości superwizji terenowych pracowników socjalnych, w celu poprawienia jakości pracy pracowników socjalnych, która decyduje o wynikach pomagania w usamodzielnieniu korzystających pomocy,

- stworzenie skutecznego programu współpracy ze wszystkimi służbami w celu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,